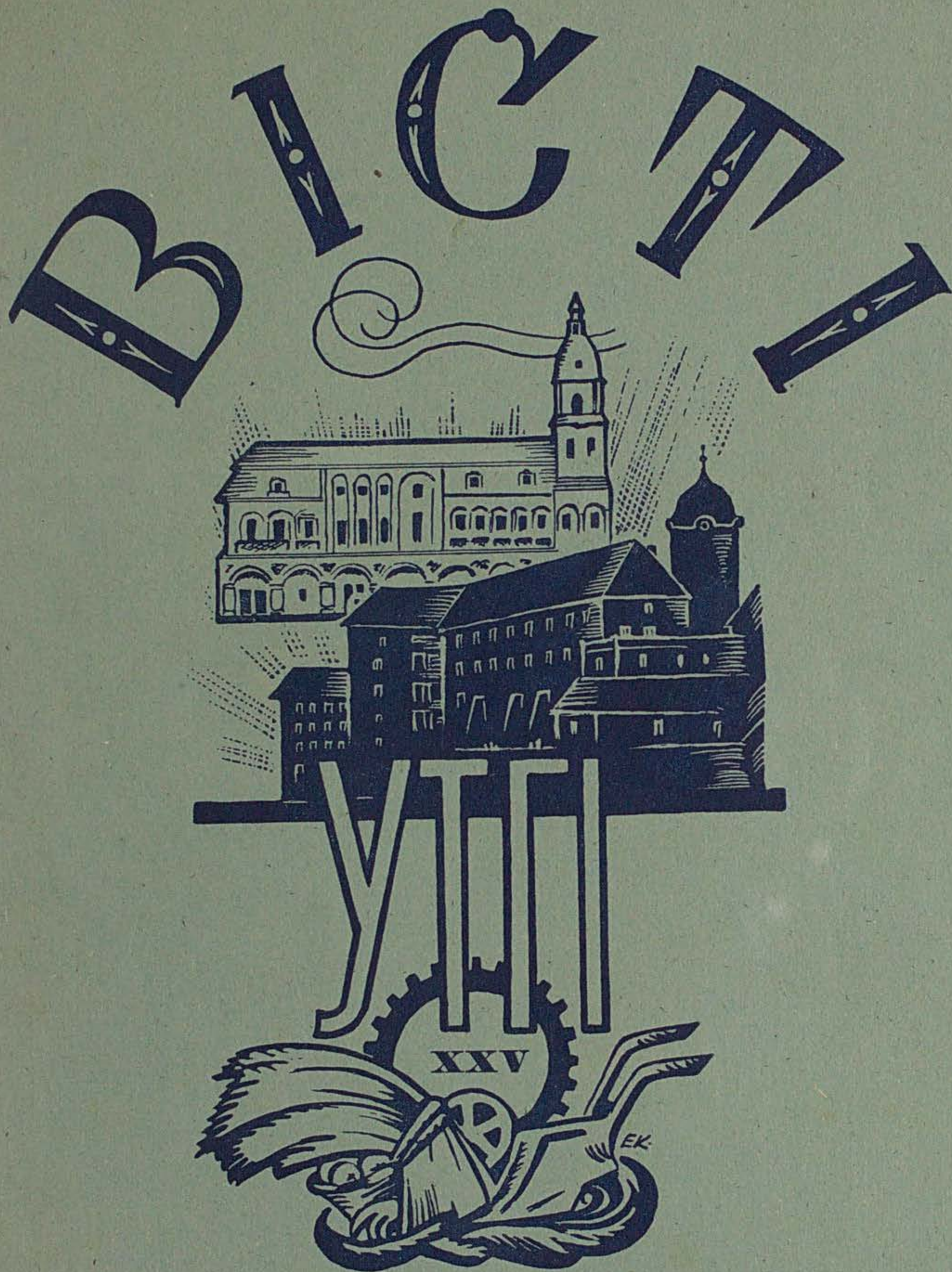
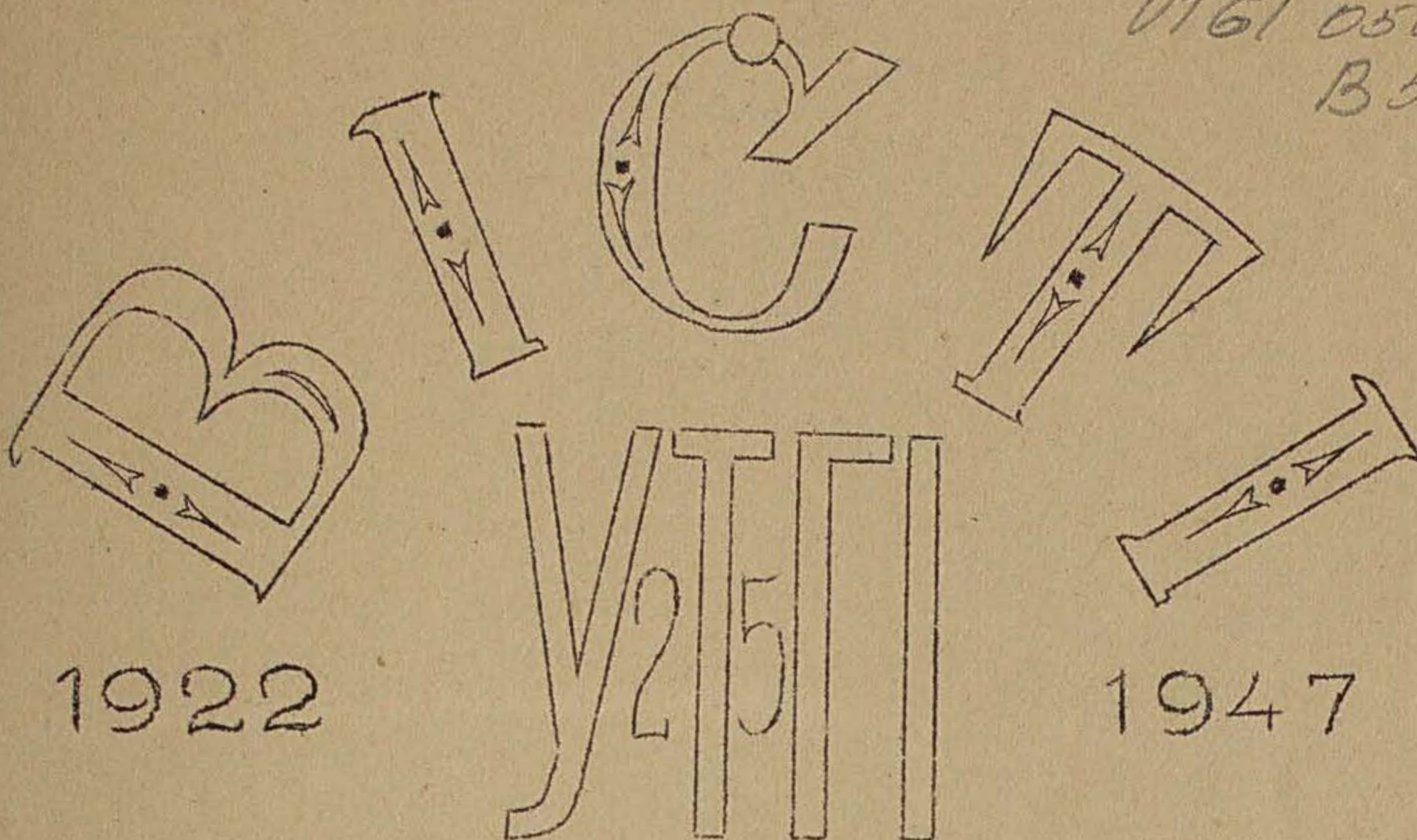

UTGI 050PB
B538

ОРГАН ВНУТРІШНЬОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРОФЕСУРИ Й СТУДЕНТІВ
У Т Г І

З м і с т:

Проф. Віктор Доманицький : Двадцять п'ять літ служ- би рідному народу	1
Дод. О.І.Бочковський: Поневолена надія та інженери ...	5
Двадцять літ тому	11
Програма ювілейного тижня в Регенсбурзі з приводу 25-ліття УГА - УТГІ	13
Інформаційний звіт Українського Т-Г. Інституту за зимо- вий семестр 1946/47 академ. року	16
Дод. інж. Г.Денисенко: Український Технічно-Господар- ський Інститут як спадкоємець Української Го- сподарської Академії	25
Ювілей УГА-УТГІ і українські мистці	29

----::§::----

Проф.Віктор Доманицький.

Д В А Д Ц Я Т Ь П ' Я Т Ь Л І Т С Л У Ж Б И
= = = = =

Р І Д Н О М У Н А Р О Д У .
= = = = =

Двадцять п'ять літ тому - 16 травня 1922 року Міністер Хліборобства Чехо-Словацької Республіки підписав лист-декрет до "Українського Громадського Комітету в Ч.С.Р." з місцем осідку в Празі - (Головою Комітету був український літератор і політик Микита Шаповал), - в якому цьому Комітету дозволялося відчинити "Українську Господарську Академію в Ч.С.Р." школу з трилітнім курсом навчання і з високошкільною організацією. Школа ця мала давати своїм абсолювентам ті самі звання, які в кол. царській Росії давали високі технічно-господарські школи з чотирилітнім курсом навчання: вчений агроном, вчений лісовод, вчений економіст, тощо. Цю школу Уряд Ч.С.Р. субвенціонував (як саму школу, так і студентство - стипендіями) і то поважними дотаціями, які в роках 1925 - 1927 сягали суми шости мільйонів корон чes. у рік. Завдяки тісній, дружній і жертвенній співпраці чеського уряду, українського організованого громадянства, професури й студентства, Академія швидко розбудовувалася й виростала на поважну високу політехнічну школу, що не відставала від подібних нових політехнік колишніх недержавних народів, які року 1918 відновили свою державність.

Одначе року 1924 з'ясувалася цілковита неможливість охопити протягом трьох літ програму модерної чотирилітньої високої політехнічної школи. Тому Професорська Рада У.Г.Академії ухвалила перейти на чотир літній курс навчання, а абсолювентам школи вділювати те звання, яке давали високі політехнічні і технічно-господарські школи з чотирилітнім курсом навчання в к.л. Австро-Угорщині: інженер-агроном, інженер-лісівник, інженер-гідротехнік, інженер-технолог, інженер-економіст.

На цих основах У.Г.Академія працювала аж до 31 грудня 1935 року; в ній вчилася біля 700 студентів, а 560 з них закінчили свої студії, публічно захистили свої дипломні праці (чи дипломні проекти), склали публічний дипломний іспит і дістали звання "інженер", з додатком свого фаху.

Ціла школа мала наставлення виховати інженера-суспільника, фахівця-громадського діяча, добре ознайомленого з українською технічно-господарською і суспільно-націотворчою проблематикою. Певна частина цих інженерів-абсолювентів У.Г.А., по закінченні студій, переїхала для фахової праці на Західньо-Українські Землі (Галичина, Волинь, Буковина, Бесарабія, Закарпатська Україна). На цих постах вони блискуче довели доцільність програми і метод навчання в У.Г.А., її надзвичайну пристосованість до українських умов. Інша частина інженерів - абсолювентів У.Г.А. дісталася на Західньо-Українські Землі для праці не в своєму фаху, а в інших ролях, - переважно як учителі народніх шкіл на Закарпатській Україні. І в цій ролі вони показали себе добрими українськими патріотами, педагогами, громадськими діячами. Одна група цих інженерів-учителів, під проводом покійного професора У.Г.А. Олександра Мицюка, перевела

наукове суспільно-економічне обслідування анкетно-монографічною методою майже двох десятків українських сіл на Закарпатській Україні (Нижнє Студене, Іза та ін.).

Нарешті, третя група інженерів-абсольвентів У.Г.А. примушена була працювати в своєму фаху, але серед чужих народів: на Словаччині, в Чехії, в Бельгії, у Франції, в Канаді, в С.Д.А., в Аргентині, в Хінах. Скрізь вони показали себе першорядними фахівцями і піднесли повагу чужинців як до У.Г.А., так і до українського інженера взагалі.

Від р.1932 під педагогічним керівництвом У.Г.А. почала виростати нова ділянка навчально фахової праці: "Український Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання" (УТГІ), що розбудований був на українські гроші, зібрані Товариством Прихильників Української Господарської Академії.

Високошкільне позаочне навчання вдалося розбудувати лише на Економічно-Кооперативному Відділі УТГІ та на Високій Школі Державних Наук, на інших відділах УТГІ довелося провадити або позаочне середньошкільне фахове навчання (Технікум Сіл.-Госп. Промисловости, Курси Українознавства), або вузькі науково-популярні курси (пасічництво, садівництво, птахівництво, радіотехніка, гарбарство, миловарство, бухгалтерія, тощо). Всього було складено, уважно проредаговано та розмножено на цикльовисті лекцій позаочного навчання з 76 предметів, - разом біля десяти тисяч сторінок нормалізованого формату (у 4^а). За час від 1932 до 1945 року студіювало в УТГІ понад вісім тисяч студійників (студентів і курсантів). Від р.1936 педагогічну контролю над УТГІ вела Спілка Професорів УГА (СПУГА). Світова завірюха викинула більшість членів СПУГА, Сенату УТГІ педагогічного персоналу УГА-УТГІ, інженерів - абсольвентів УГА та студійників УТГІ до Німеччини, переважно до Баварії. Тут - в червні 1945 р., в м.Плятлінгу, відбулося перше засідання Сенату УТГІ, на якому було ухвалено просити військову владу про дозвіл на продовження діяльності УТГІ. Дня 28 червня 1945 р. виряджена була делегація Управи СПУГА і Сенату УТГІ до Військової влади Нижньої Баварії і Горішнього Шлезку в Регенсбурзі в складі: Голови Укр.К-ту в Плятлінгу б. Ректора УГА проф.Б.Іванницького, Директора УТГІ - проф.С.Комарецького та в.о. Декана Агрономічно-Лісового Факультету УТГІ і культ.-освіт. Референта Укр.К-ту в Плятлінгу - проф.В.Доманицького, в супроводі Голови Регенсбурзького Укр.Комітету о.Ганушевського, яка предложила начальникові Військового Управління полк.Й.Поснішільові статут: Спілки Професорів УГА в Ч.С.Р. (СПУГА), Товариства Прихильників УГА (ТПУГА) та статут УТГІ. Полковник Поснішіль, після майже двогодинної балачки з делегацією, підписав декрет - дозвіл на продовження діяльності УТГІ.

Дня 11.7.45 р. УТГІ переїхав з Плятлінгу до м.Регенсбургу і розташувався в старій історичній вілі (з р.1795) фірми Ляззер - на острові серед Дунаю. Літні й осінні місяці пішли на організаційно-підготовчі праці. Дня 27 серпня 1945 р. УТГІ розпочав цикл науково-популярних викладів для широких кол українців у Регенсбурзі (перший виклад проф.В.Доманицького: "Механіка еволюції живих форм на землі"). А дня 26 листопада 1945 р. розпочалися виклади на Високошкільному Академічному Секторі УТГІ в Регенсбурзі. Сьогодні цей Сектор веде навчання на 22 семестрах, має 144 члени педагогічного персоналу і біля шости сот студентів. В серпні 1945 р. розпочалося з дозволу військової влади також і перевидання лекцій позаочного навчання з курсу ч.7-Англійська мова. Тяжкі матеріальні умови майже рік не давали можливості при-

скорити розбудову Сектора Позаочного Навчання. Щойно після заснування шости т.зв. "Поліграфічних Баз УТГІ" в різних місцевостях Німеччини пощастило zorganizувати перевидання лекцій позаочного навчання і відновлення цього Сектора, зокрема І сем. Позаочного Економічного Ф-ту, І сем. Високої Школи Державних Наук, Курсів Журналістики (І цикл) та Курсів Українознавства (І цикл). Так само тяжко і поволі відновлюється Науково-Дослідчий Сектор УТГІ, що з великим зусиллям підготував уже до друку перший том "Наукових Записок УТГІ."

Щодо четвертого Сектору - Середніх і Нижчих Фахових Шкіл та Фахових Курсів УТГІ, який УТГІ розбудував за два роки в широку мережу фахових навчальних закладів, то його мабуть доведеться нині передати ЦПУЕ, щоб не вносити дисгармонії в заходи ЦПУЕ звільнити УТГІ від скомплікованої, тяжкої і невдячної ділянки праці.

Так відновився УТГІ в Регенсбурзі і довів працю Подебрадського фахово-культурного осередку до дня двадцяти-п'ятиліття школи.

Двадцять п'ять літ Подебрадсько-Регенсбурзький Технічно-Господарський Осередок широко, вірно й жертвенно провадив на чужині нерідних землях націотворчу працю для рідного народу, для його ліпшого майбутнього, для того, щоб український нарід зазнав "в своїй хаті - свою правду і силу і волю". Двадцять п'ять літ творці та співтворці УГА-УТГІ широко, вірно й жертвенно служили рідному народу. Як старі дуби в пралісі падали, вмирали одні або відходили від школи інші, але на їх місце приходили - молодші, зі свіжими силами і школа працювала далі - так само широко, вірно й жертвенно на службі рідному народу.

Двадцять п'ять літ творцям і співтворцям Подебрадсько-Регенсбурзького Осередку присвчували світлі традиції служби рідному народу. Київо-Могилянсько-Мазепинської Академії, що проіснувала майже двісті літ і що випустила за ці літа біля двадцяти тисяч вчених людей - між ними таких талановитих українських патріотів, як Теофан Прокопович, св. Дмитро Ростовський (Туптало), Сковорода, Бортнянський, Ілько Тимковський, Петро Прокопович та багато інших. Розуміється, це зовсім не значить, що лише УТГІ відновлює традиції Київо-Могилянсько-Мазепинської Академії, що інші українські школи та наукові установа цього не робили й не роблять.

Традиції, що виторилися в Київо-Могилянсько-Мазепинській Академії, по її ліквідації Російським Урядом, мусіли пірнути в інші російські школи, в старі українські громади, в студентські земляцтва й гуртки (кружки) на високих школах, в кооперативи й артілі, в громадську агрономію, в земства, в "Просвіти". Яком отак бурхлива гірська ріка раптом зникає десь під землею, пробивається там дрібними струмочками, щоб за якийсь час знову вирватися з підземелля і потекти рівно, плавно, могутньо - в широких берегах. Отак і традиції Київо-Могилянсько-Мазепинської Академії з малих непомітних струмочків стали відновлюватися в Науковому Товаристві ім. Шевченка, у Всеукраїнській Академії Наук, в Київському та Кам'янець-Подільському Державних Університетах (1918 - 1919 р.), у Львівському Таємному Університеті та у Львівській Таємній Політехніці і, нарешті, в високих українських школах на еміграції у Чехо-Словадській Республіці (від р. 1921 - 1922).

В день двадцятип'ятилітнього ювілею нашої школи низько схиляємо голови перед пам'яттю померлих попередніх генерацій діячів на ниві української культури й цивілізації, зокрема перед

пам'яті П е т р а М о г и л и , г е т ь м а н а І в а н а
І з а с п и та всіх українських патріотів-вихованців Київо-Мо-
гилянсько-Магепинської Академії. Так само схиляємо голови перед
пам'ятю померлих основоположників, творців та співтворців Науково-
го Товариства ім. Шевченка, Всеукраїнської Академії Наук та україн-
ських високих шкіл. Нарешті, схиляємо голови перед пам'ятю основопо-
ложників, творців та співтворців УГА - УТГІ, - передовсім Президен-
та Ч.С.Р. проф. Т.Г. Масарика, Голови Громадського Комітету в
Ч.С.Р. - Микити Шаповала та першого Ректора УГА - проф. інж.
Івана Шоргенова. Згадуємо рівнож теплим серцем і тих своїх това-
ришів, що страждають по тюрмах та на засланні . . .

Тим основоположникам, творцям і співтворцям УГА - УТГІ, що
ще живуть, складаємо в цей день глибоку, щирю подяку за їх вірну,
щирю й жертвенну працю на користь і славу нашої Школи та користь
рідного народу. Передовсім щиро дякуємо Містоголові Українського
Громадського Комітету в Ч.С.Р. докторові н.с. нашої Школи Ники-
фору Григорієву; другому й останньому Ректорові УГА проф. докторові
н.с. нашої Школи Борису Іваницькому та Голові КОДУС'у проф. Д-ру
юрид. наук і докторові н.с. нашої Школи Зенонові Кузелі.

Всім інженерам-абсолютентам УГА-УТГІ, що своїм знанням і пра-
цею звеличили добру славу Нашої Школи й українського інженера -
так само щиро дякуємо.

Дякуємо, нарешті, всім прихильникам УГА - УТГІ, що своїми
дарами допомогли розбудувати Нашу Інституцію.

Віriamo, що й далі Нашу Школу вдасться здержати, розбудувати
та посилити в її праці на користь рідного народу лише шляхом
д р у ж н ь о ї , щ и р о ї і ж е р т в е н н о ї с п і в -
п р а ц і т р ь о х г о л о в н и х ч и н н и к і в :
о р г а н і з о в а н о г о у к р а ї н с ь к о г о г р о -
м а д я н с т в а , п р о ф е с у р и т а с т у д е н т с т -
в а . Якщо бодай в одного з цих чинників ослабне зацікавлення,
щирість, ентузіазм до школи та її праці, - Школа не встоїть, впаде,
а разом з нею впаде і та служба рідному народу, яку вона прова-
дила протягом двадцяти п'яти літ.

Хай же кождий українець буде свідомий цього, хай же кождий
в міру своїх сил і можливостей дасть свою лепту, свою цеголку на
УТГІ, щоб з нього виріс величавий храм української технічно-гос-
подарської науки й освіти - Н а ц і о н а л ь н а У к р а ї -
н с ь к а В и с о к а П о л і т е х н і ч н а Ш к о л а -
під кожним оглядом рівнозначна високим політехнічним школам ци-
вілізованих державних народів.

Підносимо гасло чесних зумислів :

" Н а р і д - с о б і ! "

Регенбург, 16 травня 1947 р.

Доц. О. І. Бочковський.

П О Н Е В О Л Е Н А Н А Ц І Я Т А І Н Ж Е Н Е Р И . - - - - -

З нагоди 25-літнього ювілею УГА-УТГІ, Товариство Інженерів-Абсолютентів нашої Школи надіслало статтю О. І. Бочковського, нині покійного доцента Української Господарської Академії, що була надрукована року 1931 в журналі "Український Інженер"-з прозьбою цю статтю вмістити в ювілейному числі "Вістей УТГІ". З готовістю це робимо, згадуючи і шануючи велику Особистість Покійного Вченого й Громадянина, що залишив глибокий слід у нашій Школі і в душах її вихованців.

Редакція.

Серед чергових завдань молоді науки - н а ц і о л о г і і - одним із головніших буде з'ясування ролі та значення поодиноких суспільних угруповань для розвитку нації, як суспільного організму. Зокрема, для народів п о н е в о л е н и х, народів історією приспаних, що доперва в ХІХ ст. національно прокинулися і є саме на шляху до національного самоозначення з метою повного свого визволення, - це питання національної проблематики має кардинальне значення. Адже структурно народи-кріпаки уявляють із себе недорозвинений національний організм: ім нещодавно бракувало ще горішньої частини національної піраміди, яку вони стратили на користь народів-панів. Одночасно й середина та основа цієї піраміди не є в них належно диференційовані під суспільним оглядом.

Переважно ці народи диспонували тільки великим національним резервом, - себто с е л я н с т в о м. Цей стан пасивно витримав всі лихоліття чужої неволі; у ньому - залізний і непереможний фонд кожного поневоленого народу. Клясичним прикладом цього може бути ф л я м а н д с ь к и й селянин, що на своєму хребті витримав тягар усяких державних окупацій (іспанської, австрійської, французької), а тепер переможно бореться в бельгійській державі за національне самоозначення власного народу.

І н т е л і г е н ц і і припала велика н а ц і о н а л ь - н а каменярска праця у житті цих плебейських народів. Вона мусіла свідомо та програмово будити занедбаний і забутий свій нарід, національно пригноблений, культурно обійдений...

Слід отже простежити, як з фахового боку виявлялося зацікавлення та вплив професійних груп поневоленого народу. Історично чи не найстаршим чинником було д у х о в е н с т в о, зокрема від часів р е ф о р м а ц і і, що мало великий вплив на національне пробудження народів з боку м о в и. Там, де панує політична й національна неволя, ц е р к в а довго є єдиним пристановищем забороненої мови: с в я щ е н н и к - активним борцем за національну своєрідність. Можна було б подати безліч історичних і сучасних прикладів на доказ цього твердження. Обмежуся кількома загальновідомими та яскравими: роля і вплив католицького клеру серед флямандців; авторитет "kosciola" й "ksiedza" у Польщі під царатом: поширення

автокефальної церкви на Україні під совітами - особливо роля духовенства (clergyman) та церкви у визвольних прямиваннях американських негрів...

Дальшим чинником у цім націо-визвольнім процесі була наука та її адепти. Цікаво ствердити, в яким саме порядку та в якій ролі. Отже в першу чергу йшли - археологія, історія, етнографія, мовознавство. Національні вчені цих ґахів мусіли дати своєму народові рідну літературну мову, головне знаряддя його майбутнього культурних змагань і надбань у давніших часах, щоб довести, що коли цей нарід не був державно самостійним, то це не є ще доказом, що він не існував культурно-націоноально. Етнографи, фольклористи доводили його побутову й народню самобутність. . .

З наукою поруч ішла Література. Письменник взагалі, а особливо поет це справді pontifex maximus поневоленого народу. Літературним архитвором часто починається або довершується національне відродження кріпацького народу. Красномовно це доводить історія пробудження та відродження українського народу: "Енеїда" Котляревського розпочала її; "Кобзарь" Т. Шевченка був кульмінаційною її точкою. Чи можна собі уявити новочасний провансальський рух без Містрала та його славетної "Mireio"? Фінське відродження без Руненберга, автора фінського національного гімну, та Юхані Ахо з чудовою збіркою його поетичних нарисів прозою: "Katajainen kansani" (Галузка ялівця), що її було надруковано в 1899 р. у зв'язку з відомим замахом царського уряду на автономію Фінляндії. Нарешті, каталанське - без Х. Вердагера та його "Atlántida"?..

У цих перших ґазах національного самоозначення, звичайно, буває багато захоплення, наївної віри, що переносить гори, стихійного романтизму, що існує поза часом і реальними можливостями та виглядами. . . Але так це мусить бути, і в цьому саме сила кожного національного руху.

Проте, визволення народу буде ілюзорним, доки він не матиме певної та непохитної господарської бази. Економічна ґаза у національнім відродженню є тому однією із найголовніших. Щойно вона коронує й довершує його змагання за культурне самовизначення та політичну незалежність. Власне в цій ґазі поневолений нарід самоозначається під соціально-економічним оглядом, викінчуючи процес свого суспільного перетворювання у модерну націю. У цей час він мусить боротися проти чужого й національно ворожого капіталу - з одного боку, й часто проти винародовленого, або також чужого пролетаріату - з другого. Яскраві приклади такої боротьби можна було спостерігати в недавньому минулому України та Каталонії. Дуже успішно проводили її чехи, де робітничий рух відразу ж зорієнтувався під національним оглядом і таким чином незабаром став одним із провідних факторів політично-визвольної чеської боротьби.

Відтак господарська ця ґаза є доброю боротьби за повернення винародовленого міста; цей процес, що так успішно пройшов у Чехії, Фінляндії, Латвії, Естонії і т.д., вимагає вже ґахових і спеціально-кваліфікованих сил з боку поневоленого народу. Тут саме до слова раз-у-раз приходять інженери всіх ґахів: на фабриці, у муніципальних установах, або в промислових і торговельних підприємствах. Він, як людина спеціальної освіти, досвід і технічної, конкретних завдань і точного обрахунку, - може бути добрим стратегом на різних фронтах національної бо-

47/Пропущено: культурного розвитку і поступу. Археологи та історики -віднайти в минулому докази його старовини,.....

р о т ь б и, яка вимагає великого о р г а н і з а ц і й н о г о хисту й д о ц і л ь н о г о переведення. Тут його роля може бути ролю н а ц і о н а л ь н о г о б у д і в н и ч о г о т а, мовляв, с у с п і л ь н о г о і н ж е н е р а - р а г е х е - 1 1 е н с е .

Немає такого фаху, де б він не міг бути корисним під національним оглядом, коли захоче тільки працювати для свого народу. Я не кажу про такі технічні фахи, як, напр., б у д і в н и ц т в о т а а р х і т е к т у р а. Бо тут це є річ легко зрозуміла й не потребує пояснень. Але візьмим для прикладу х е м і к а : як він має з національного боку виявити свій технічний хист і знання? Дуже ріжно: або науковими каменярськими працями, репрезентуючи та популяризуючи ім'я народу, до якого він належить, або організаційним хистом у тій чи іншій галузі хемічної промисловости. Тут зразком можуть бути к а т а л о н с ь к і інженери. Каталонія - це країна площею не більша за Бельгію, себто мала. Вона має трохи понад 4 міл. населення. Але організаційними заходами своїх хеміків ця мала країна і цей малий нарід витворили величезну хемічну промисловість з річною продукцією в 2.500.000 тон. Щоб реально уявити собі значення цієї цифри, треба пригадати, що Американські Сполучені Штати, диспонує цілим великим континентом, маючи понад 110 міл. населення, простуючи в авангарді сучасних технічних досягнень і на чолі промислового поступу, - дають щойно 18 міл. тон хемічної продукції.

Можна подати інший приклад каменярської праці інженерів для добра рідного краю та власного народу. Маю на думці І с л я н д і ю - цей "острів снігу та льоду" під арктичним кругом, де природа є невмолимим ворогом населення, роблячи справді каторжним його існування. Протягом тисячі років вона виганяла його із старих домівок, зруйнувавши поля й луки - єдині місця, придатні тут до осідку. Перед сотками років старі ісландці боролися проти руїнницького наступу льоду й снігу своїми тун - ами, тобто штучно огороженими луками... В часи пізнішої політичної неволі й природних катастроф все це було до щенту та безслідно зруйновано. Занепадо поруч із цим ісландське х л і б о р о б с т в о і майже перувелися зовсім с е л я н е . Десять перед півстоліттям прокинулася Ісландія до нового життя. Ослабла неволя і почалася боротьба за національне визволення, а одночасно й проти суворой природи. Веде її побідо і н ж е н е р - г і д р о т е х н і к; дренажем та іригацією вертає він назад природними стихіями забрану землю та реставрує стародавні "тунні", забезпечуючи їхнє існування наймодернішими технічними досягненнями. Дякуючи цьому, відживає в Ісландії селянство і відроджується хліборобство.

Слід нагадати, що ісландці - це не мала, але просто такі м і н і я т у р н а нація. На острові дома живе їх всього 106.000. Проте для згаданої агрикультурної акції, що почалася у 1887 р. фактично на кооперативних підставах, вдалося інженерам-ініціаторам зорганізувати по цілому краю чималу мережу спеціальних спілок, які програмово й систематично проводять гідротехнічні праці. В 1893 р. таких спілок було 90, в 1916 - 156, а в 1927 - понад 200. В 1893 р. праця, яку вони зробили, обчислювалась у 34.000 роб.днів; у 1912 - 158.000 роб.днів, а в 1927 - майже у 500.000 роб.днів. Ці цифри красномовно промовляють і не потребують тому жадних коментарів. Для Ісландії ця вузько фахова праця своїх інженерів має величезне національне значення, бо вона сприяє відродженню

занепадаючого селянського стану та збільшує площу території придатної до заселення. Така технічна праця під національним оглядом не конче мусить переводитися у великім масштабі. Вона може бути успішною та корисною і в малих закладах чи підприємствах. Для прикладу знову можна навести Ісландію. Ісландське молочарство своїми виробами конкурує на світовім ринку (Англія, Норвегія) зі славетними данськими молочарськими продуктами, і це навіть у той час, коли Ісланд перебував ще під пануванням Данії та був зв'язаний у своєму господарському розвитку і торговельних зносинах...

Не знаю чи в якійсь іншій країні каменярська роля інженера під національним оглядом виявилася більш яскраво, ніж в Каталонії.

Каталонія має з цього боку історичні традиції, як країна із стародавнім самостійним господарським розвитком та під промислово-технічним оглядом авангард, а провінція сучасної Іспанії. Каталонське національне відродження швидко стало на ґрунт господарського осамостійнювання. Яскраво виявилася ця фаза каталонської "ренесанса" — напередодні світової війни, коли каталонські провінції, використавши вміло еспанські закони про муніципальну самоуправу, зорганізувалися в 1914 р. в окрему адміністративну одиницю, т. зв. "Мансомунітат" (комунальне краєве об'єднання) з фактично чималими можливостями культурно-господарської праці на національній базі. Ця "Мансомунітат" проіснувала всього десять років. Диктатура, заведена в Іспанії у 1923 р., розв'язала її у 1924 р. та знищила багато із великих надбань цієї організації. Проте фундаменти, покладені нею під культурно-господарське відродження Каталонії, залишилися. Еспанський централізм не винищить їх навіть шляхом автократичної диктатури. Скорше загине кастільський монархізм, ніж Барселона скапітулює в своїх національних прямованнях перед Мадридом. Ця "Мансомунітат" цікава є ще й через те, що на чолі її праці та душі її був славетний каталонський інженер-архітект і будівничий Пуїг і Кадальч (Puig i Cadafalch), що програмово діяльність цієї організації обґрунтував на технічно-інженерських методах і засадах праці, свідомо хочаби таким чином дати своїй батьківщині конкретну й реальну культуру всупереч абстрактній, сутотеоретичній і в житті мало придатній кастільській культурі. Ось чому в основу господарсько-культурного розвитку Каталонії він поклав модернізований тип артистично-ремісничої робітні з часів Ренесансу, а каталонському шкільництву надав характеру технічного та працетворчого. Так повстали в цій країні "початкові школи праці", а відтак — школи різних технічних типів: прикладної хемії, механіки, електротехніки, хліборобства, текстильної промисловости, чинбарства; інститут підготовки керівників фабрик і технічних підприємств, практичної кераміки, бібліотекознавства; школа практичної адміністрації, торговельна та ін. Було звернено також належну увагу на жіночу фахову освіту. Під цим оглядом цікавою спробою є "Жіноча професійна школа". Звичайно попри цього в Каталонії існувало нормальне середнє шкільництво, модернізоване тільки щодо програми і методики навчання. Вершком цих просвітньо-шкільних заходів "Мансомунітат", був "Університет Праці" під Барцелоною, що протягом 1914 — 1924 р.р. виріс у ціле прегарне університетське місто біля каталонської столиці, використавши спочатку будівлі однієї величезної фабрики, а потім добудувавши для

своїх потреб усе, що потребує ново-часна висока школа. "Велика активність панувала тут - пише відомий знавець каталанського руху⁺ - за часів каталонської адміністрації (себто діяльності "Мансо-мунітат'у" "Б.") - від ранку до пізнього вечора; коли кінчалися виклади, мінялися слухачі; коло сестої години численні робітники приходили сюди, щоб удосконалитися після своєї буденної праці. Сьогодні (себто після заведення диктатури "Б.") - все тут мертве, і будівлі, що колись сяяли світлом, мають вигляд глухий і покинутих..."

Диктатура мине. Мадридський монархізм щезне у безодні історичного забуття, але геніальне діло "Мансо-мунітат'у", інспіроване великим каталанським патріотом-інженером, відживе знову та довго ще буде підвалиною національного поступу майбутньої самотійної Каталонії...

Не тільки з погляду національних інтересів, але й як фактор міжнародного об'єднання та світовогo пацифізму, корпорація інженерів має перед собою великі завдання та майбутність. Вона усвідомлює вже цю свою місію й починає організуватися та об'єднуватися у міжнароднім, а власне у світовім масштабі. Торік у Токіо відбувся організаційний конгрес "Світової інженерської федерації"⁺⁺, що випрацював проект статуту цієї асоціації та обрав підготовчий комітет для переведення його в життя. На II конгресі цієї установи, що має відбутися у 1933 р., буде закладена "Світова Федерація Інженерів", як об'єднання національних союзів інженерів з цілого світу. Ця асоціація має саме на меті громадсько-творчу та організаційну роль корпорації інженерів у суспільнім розвитку.

Ось як один із її ініціаторів, автор цитованої тут інформаційної брошури про цю справу, - інж. д-р. Ст. Шпачек, відомий дослідник і пропагатор соціальної інженерії, характеризує завдання інженерського фаху та громадське його значення.

"Інженер - пише він - дбає про те, щоб покращав життєвий рівень усіх людей; він дбає про комунікацію, житлову справу, постачання світла, тепла, води, гігієну, дешевий вибір харчів, словом, про підвищення життєвого рівня, щоб людина все більше та більше визволялася від тяжкої праці, яка в таку характеристику ознакою минулих століть". (І.с.р.5.). Констатуючи далі, що праця інженерська підчас миру "є головним чинником людського поступу..." автор звертає далі увагу на руїницьку роль техніки та інженерії в часі війни. Тому на його думку є конче необхідним, "щоб техніки краще усвідомили собі вплив їхньої праці на людське життя та працю й старалися відтак більше виявляти свої сили та знання в громадській діяльності, регулюючи життя народу; тут можуть вони вжити свого досвіду при плануванні громадських справ та при проектуванні майбутности цілих народів і держав" (тамже).

+) G. D w e l s h a u v e r s : La Catalogne et le problème catalan. Paris, 1926.

++) Пор. про це інформаційний нарис: Ing. Dr. St. Š p a č e k : Světová, federace inženýrská. Praha, 1930.

Закінчу ці загальні лише уваги з приводу фактичного й можливого значення інженерського фаху в житті народів, а передовсім народів поневолених, гарним привітальним листом голсви "С о ю з у а м е р и к а н с ь к и х і н ж е н е р і в - м е х а н і к і в" з нагоди золотого ювілею (у 1930 р.) існування цієї організації.

"Метода інженера - писав він у цім листі (І.с.р.23-24) - полягає в перевіриванню фактів, щоб у згоді з ними працювати та опанувати стихії в житті людини з метою творчого використання сил природи для її добра; його філософія оперта на думці про успіх; його корисність на майбутнє зростатиме з його знанням та безкорисністю; його віра є висловлена у написі на медалі з нагоди п'ятидесятирічного ювілею: "Ч о г о н е м а є , т е м о ж е б у т и " .

Ця медаль, за висловом наших американських колег, - символічно характеризує інженерський дух, що дивиться у майбутність та роздумує над творчістю минувшини. Вона нагадує півстоліття конструктивного впливу інженерії на с у с п і л ь н і т а е к о н о м і ч н і елементи цивілізації; вона вказує на непередбачені можливості у майбутньому. Вона уділюється з метою об'єднати ідеали інженерського фаху по цілому світі".

-----oOo-----

Найбільшим щастям для кожного чоловіка - мати від народження непереможний нахил до якогось заняття, що заповнило б ціле його життя і приносило б радість, - без огляду на те, яке це буде заняття: виріб кошиків чи зброї, копання каналів чи скульптура або поезія.

Е м е р с о н .

Хто очікує, що хтось призначить йому якусь працю на світі, - умре, поки щось зробить.

Л о в е л ь .

Твори благородні діла, працюй і дбай цілий день. Зроби із свого життя і смерті прекрасний, великий, солодкий сон.

К а р о л ь К і н г с л е й .

Д В А Д Ц Я Т Ь Л І Т Т О М У .

В нинішньому, ювілейному, числі "Вістей УТГІ" уміщаємо короткий уривок зі звіту Української Господарської Академії в Подєбрадах з 1927 року, надрукований в записках Укр. Госп. Академії, т. I-ий 1927 р., коли Академія проіснувала перших п'ять літ. Уривок дає картину життя та розвитку Школи протягом цього початкового періоду.

П О В С Т А Н Н Я А К А Д Е М І І Т А І І Д А Л Ь Ш И Й Р О З В И Т О К .

Ініціатива заснування Української високої господарської школи на еміграції належить Українському Господарському Комітетові в Празі. 17 січня 1922 року Загальними Зборами згаданого комітету була обрана спеціальна організаційна комісія, на яку було покладено: а) подбати про допомогу українським вченим і культурним силам на Україні, б) подбати про врятування українських вчених та культурних сил на еміграції шляхом використання їх для культурно-просвітньої праці і готування української молоді інтелігенції на вчених спеціалістів у господарських та технічних галузях. Ця комісія на-в'язала листовні стосунки з Управою Всеукраїнської Спільки Сільсько-господарських Техніків, що під цей час перебувала на еміграції в Польщі. Учені сили, що купчилися біля цієї Спільки, енергійно прийшли на допомогу комісії й спочатку виробили та надіслали проекти програму школи, а частину їх за скільки місяців, коли справа з заснуванням Академії стала на реальний ґрунт, прибула до Чехословаччини й взялась за організацію нової школи, як її професура. З її ж осередку вийшла перша Президія Академії (Ректор проф. І. Шовгенів, Проректор проф. Б. Іваницький та Секретар Професорської Ради проф. Шереметинський) та декани Агрономічно-Лісового і Інженерного Факультетів.

28 квітня року 1922 відбулася перша Професорська Рада Академії. З цього дня почала Академія своє існування, хоч формально статут Академії затверджений лише 16 травня того ж року.

Місцем осідку Академії було обрано м. Подєбради, де увесь час вона перебувала.

В справах організації навчання Академія була підпорядкована Міністерству Хліборобства ЧСР. Але школа також потребувала для свого існування матеріальних засобів. Тут прийшло Академії на допомогу Міністерство Закордонних Справ ЧСР, взявши на своє утримання не тільки школу, але також призначивши стипендії тим її студентам-емігрантам, що не могли мати ні звідки допомоги. Тим самим в справах адміністративних та господарських Академія являється інституцією, підлеглою Міністерству Закордонних Справ. Частину коштів на придбання учебних приладів для Академії дало також Міністерство Хліборобства.

Повставши в своєрідних і виїмкових умовах, Українська Господарська Академія, звичайно, не могла розраховувати на повне задоволення всіх потреб школи. Перший бюджет її був дуже скромний — 70 тис. корон чеських місячно. Треба було покласти багато сил, енергії й винахідливості, щоб з такими коштами організувати всі три фахово мало зв'язані між собою факультети, упорядити необхідні лабораторії, кабінети, бібліотеку і т.п. Але з одної сторони доброзич-

лише відношення вищих чинників Уряду ЧСР., що виявилось між іншим і в поступовому збільшенні бюджету Академії (який в 1925 - 26 шкільному році був доведений до 250 тис. кч. місячно), а з другої сторони, енергія й відданість своїй школі з боку професури та студентства, допомогли Академії перебороти всі труднощі й стати предметом уваги тих, хто ближче зазнайомиться з її установами та працею. Про це свідчить цілий ряд об'єктивних даних, як напр., а) дуже прихильні статті в українській та чужоземній пресі, б) надання наукової стипендії Рокфелерівського фонду одному з професорів Академії, яку дістав по виборі Професорської Ради Академії проф. В. Тимошенко, в) ряд відзначень, наданих Академією, а саме: 1) Почесний диплом Міністерства Хліборобства ЧСР, за шкільні експонати на виставці в Празі р. 1924, 2) Похвальний диплом Хліборобської Єдності в ЧСР. за експонати з лісівництва р. 1924, 3) Диплом відзначення Чехословацької Хліборобської Ради за праці студентів на господарській виставці в Празі р. 1923, 4) Диплом Центрального Союзу Бджолівників за виставлені шкільні приладдя на виставі в Шлезькій Оставі р. 1924, 5) Велика державна бронзова медаль за експонати на Господарській виставці в Празі р. 1926.

В своїй діяльності Академія не стоїть одиноко й ізольовано. Увійшовши через Укр. Акад. Комітет в число членів Міжнар. Інституту Інтелект. Співпраці при Лізі Націй, вона тим самим прилучилася до все-світньої наукової родини.

Минає п'ятий рік з дня заснування Академії. За цей час молода школа встигла вповні розгорнутися. В першій Професорській Раді взяло участь всього сім осіб; тепер педагогічний персонал Академії складається з 90 осіб. Почавши з декількох кімнат в одному з готелів м. Подебрад, тепер Академія ледве розміщує свої установи в 80 кімнатах, що розкидані по всьому місту. Кабінети Академії переповнені цінними виданнями та збірками. Останні в великій мірі зібрані та упорядковані самими професорами та студентами Академії й майже не вимагали на себе грошових витрат. Майно Академії значно переменшено оцінюється на 1.1.1927 р. в 1.317.736 кор. чes., з якого лише одна бібліотека має книжок на суму 479.246 кч. При початках Академії майже не було підручників по фахах Академії на українській мові. За час з 1922 до 1927 р. р. заходами Академії та організації при ній видано біля 200 назв книжок підручників.

Організаційний період закінчився. Розрахована спочатку на трьохрічний курс навчання, вона з 11 листопаду 1924 стає чотирьохрічною школою. Спочатку до школи вступила лише емігрантська молодь. Вважаючи лише на цей контингент, Академія змушена була зайнятися також підготовкою до проходження в ній курсу тієї молоді, що не встигла на Україні закінчити середньої освіти, для чого при Академії були організовані матуральні курси по програмі реальних шкіл під зверхнім доглядом Міністерства Освіти ЧСР. Абітурієнти курсів частинно потім вступали до Академії, частинно до інших вишчих, як українських, так і чеських шкіл. Тепер потреба в цих курсах минула і вони скасовані, бо до Академії спочатку 1926/27 академічного року почався приплив молоді з українських земель. До цього часу Академія встигла зробити п'ять прийомів студентів, при чому студенти першого прийому вже приступили до дипломних іспитів. З 8 та 9 квітня б. р. відбулася перша сесія комісії для дипломних іспитів по всіх факультетах, перед якою склали випускний іспит 34 особи. В початку травня ц. р. має відбутися друга сесія комісії, перед якими має стати біля 130 осіб.

В осени 1927 р. має відбутися новий прийом студентів, при чому Академія сподівається переважно на контингент неемігрантської молоді з українських земель.

ПРОГРАМА ВІСЬМЕНОГО ТИДНЯ В РЕГЕНСБУРГІ
з приводу 25 -ліття існування УГА - УТГІ .

14 травня, середа:

- 9.00 год.-Засідання Управи СПУГА - в помешканні Ректора УТГІ.
15.00 год.-Професорська Рада Агрономічно-Лісового Факультету -
в історичній залі на Лібльштрассе 2.

15 травня, четвер - до обіду:

- 8.00 год.-Професорська Рада Агрономічно-Лісового Факультету +
захист докторської дисертації ветеринарного лікаря
Б.Ткачука та ветеринарного лікаря В.Вірнука - в істо-
ричній залі на Лібльштрассе 2.
8.00 год.-Професорська Рада Інженерного Факультету - Лібльштра-
се 2.
8.00 год.-Професорська Рада Економічного Факультету + захист дск-
торської дисертації інж.С.Нечая.Бадштрассе 54.

15 травня, четвер - по обіді:

- 13.00 год.-Засідання Сенату УТГІ в історичній залі на Лібльштра-
се 2.
14.00 год.-Професорська Рада УТГІ (Ділове Засідання) в історичній
залі на Лібльштрассе 2.

16 травня, п'ятниця - до обіду:

- 9.00 год.-Врочисте Засідання Ради Професорів УТГІ в історичній
залі на Лібльштрассе 2.
11.00 год. -Врочисті Загальні Збори Співки Професорів У.Г.Ака-
демії (СПУГА) в історичній залі на Лібльштрассе 2.

16 травня, п'ятниця - по обіді:

- 14.00- 17.00 - З'їзд Інженерів -Абсольвентів УГА - УТГІ : -Святоч-
на частина .-Історична зала на Лібльштрассе 2.
17.00-19.00 год.Загальні Збори Товариства Прихильників У.Г.Акаде-
мії (ТПУГА) в історичній залі на Лібльштрассе 2.

17 травня, субота - до обіду:

- 8.00 - 12.00 год.-З'їзд Інженерів-Абсольвентів УГА -УТГІ:ділова
частина.Історична зала на Лібльштрассе 2.
8.00 - 12.00 год.-Засідання Виділу Наукового Товариства ім.Т.Шев-
ченка в помешканні Ректора УТГІ (Пауль Гейзе 6/167).

17 травня, субота по обіді:

- 18.30 год.Святочна Віснєйна Академія-Концерт в Нойгаусзалі (Арнуль-
пльц).
20.00 год.-Товариський Академічний Вечір в гімнастичній залі УНРРА,
на Оселі.

18 травня, неділя - до обіду:

- 9.00 год.-Служба Божа і молебень в греко-католическій церкві.
10.00 год.-Служба Божа і молебень в автокеф.православній церкві.

ПРОГРАМА

СВЯТОЧНОЇ ЮВІЛЕЙНОЇ АКАДЕМІЇ — КОНЦЕРТУ

З приводу 25-ліття заснування Української Господарської Академії в ЧСР — Українського Технічно-Господарського Інституту (УТГІ), в Регенсбурзі, дня 17 травня, 1947 року з залі "Neuhaussaal" (Regensburg, Arnulfplatz).

І. СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ.

1. Академічний гімн ("Gaudeamus igitur") — виконає Студентський Хор УТГІ.
2. Відкриття Академії та покликання Почесної Президії.
3. Вшанування пам'яті померлих організаторів, членів педагогічного персоналу, інженерів-абсолювентів та студентів УГА-УТГІ.
4. Зачитання реєстру надісланих Ювілейному Комітету привітань.
5. Привітання від присутніх гостей (не більше трьох хвилин одному промовцеві).
6. Слово Ректора УГА проф. Д-ра г.к. Бориса Іваницького.
7. Реферат про 25-літню діяльність УГА-УТГІ. — Ректор УТГІ проф. Віктор Доманицький.
8. Зачитання реєстру заслужених для УГА-УТГІ.
9. Доручення дипломів почесним докторам УТГІ та їх промови.
10. Доручення грамот почесним членам Співки Професорів УГА (СПУГА) та їх промови.
11. "Прометей" — Слова О. Коваленка. Муз. К. Стеценка. — Виконує мужеський хор "Сурма" під дир. О. Пleshкевича.

II. С В Я Т О Ч Н И Й К О Н Ц Е Р Т .

1. "Дума про Почаївську Божу Матір". Муз. М. Леонтовича - Виконає мужеський хор "Сурма" під дир. О. Плешкевича.

2. М. Лисенко: а) Прелюд на народню тему.

б) Українська рапсодія ч. 2. - Виконає піаніст
Роман С а в и ц ь к и й

3. а) Арія Тоски з опери "Тоска" - Муз. Пуччіні.

б) "Не співай мені сеї пісні..." - Муз. Д. Січинського.

в) "Жити, будем жити". - Муз. Глієра.

Виконає оперна співачка Емілія Гавриленко.

4. а)

б) Два сольоспіву-

Виконає оперовий співак Лев Рейнарович.

5. а) "Ой поля, ви, поля"... - Муз. В. Пачовського. Слова О. Кониського.

б) "Коли б то ти могла..." - Муз. В. Косенка. Слова Рильського.

в) "Закликання". - Музика М. Мусоргського. Укр. текст Дм. Ревуцького.

г) Аріозо Фідес з опери "Пророк" - Муз. Менсбер.

Виконає оперна співачка Клавдія Таранова.

6. а) Фр. Ліст - Концертний етюд Desdur.

б) Фр. Шопен - Полонез Asdur.

Виконає піаніст Роман Савицький.

7. "Заояло сонце золоте" - Муз. І. Недільського.

Виконає мужеський хор "Сурма" під дир.
О. Плешкевича.

Фортепіяновий супровід : Ев. Крахно; Ол. Гавриленко.

Початок о 13 год. 30 хвилин.

ІНФОРМАТИВНИЙ ЗВІТ

Українського Технічно-Господарського Інституту (УТГІ) в Регенсбурзі
за зимовий семестр 1946/47 акад. року.

I. Вступ.

Вступаючи в другий академічний рік своєї відновленої на території Баварії чинності, УТГІ скликав два засідання Професорської Ради, а саме: дня 15 серпня 1946 р. та дня 28 жовтня 1946 р. На серпневому засіданні Професорської Ради було прийнято нову схему організації УТГІ, згідно з якою УТГІ має працювати по чотирох секторах рівночасно, а саме: 1/Науково-дослідному, 2/Авдиторного Висококільного Навчання, 3/Позасочного навчання та 4/Масової перекваліфікації (середніх і нижчих фахових шкіл та фахових курсів). Відповідно до цього був побудований і кошторис на акад. рік 1946/47, схвалений 28.X.1946.

Дня 1 жовтня 1946 почався новий академічний рік 1946/47 вже за новою схемою організації УТГІ, а дня 22.III.1947 закінчився зимовий семестр цього академічного року. Нижче подається короткий інформативний звіт за цей семестр по окремих секторах і факультетах.

II. Науково-дослідний сектор УТГІ.

Остання стадія організації наукової праці УТГІ вилилася у формі створення окремого "Наукового Сектора УТГІ". Його праця виявилася:

а) в наукових доповідях:

1/ 16.XI.1946	"Колонізаційна й господарська роль лісу на Правобережжю в ХУІ-ХУІІ в.в." Проф. Г. Іваницький.
2/ 23.XI.1946	"Симетрична будова матерії"-проф. М. Єфремов.
3/ 30.XI.1946	"Проект адміністративного поділу Українських Земель"-проф. Л. Шрамченко.
4/ 7.XII.1946	"Ідея саморядування в нових конституціях Баварії та Бюртемберг-Бадену"-проф. О. Драгоманів.
5/ 14.XII.1946	"Хвороби зернових хлібів в Україні"-проф. В. Пана-сенко.
6/ 18.I.1947	"Новий каталізатор для гідрогенізації масних олій та його вживання в промислі"-проф. М. Зайцев.
7/ 25.I.1947	"Нові економічні гасла"-проф. Т. Сосновий.
8/ 1.II.1947	"Кооперація у різкій дійсності"-Теорія проф. Ш. Жида, проф. В. Ле-Веру і дра. Ж. Фокс -проф. Ю. Пав-ликовський.
9/ 8.II.1947	"Організація захисту сільсько-господарських рос-лин та збіжжя в Україні"-проф. Б. Боженко.
10/ 15.II.1947	"Організація захисту сільсько-господарських рос-лин та збіжжя в Україні"-проф. Б. Боженко.
11/ 1.III.1947	"Вплив пружної здатності краю платівки на її пружну стійкість"-доц. П. Шулякко.
12/ 8.III.1947	"Сучасні проблеми світового господарства"-доц. М. Востоків.

б) другий рік чинності наукового сектора УТГІ виявився в підготовленню матеріалів для "Наукових Записок УТГІ". До друку приго-

товлено вже 7 наукових статей та інший матеріал.

III. Сектор Авдиторного Високошкільного Навчання.

В зимовому семестрі 1946/47 акад. року в рамках цього сектору були чинними такі факультети, відділи та семестри:

1/ Агрономічно - Лісовий Факультет.

Відділ Агроном.-Лісовий: семестри I, II, III.

Підвідділ Агрономічний: семестр V.

Підвідділ Лісовий: семестри V та VIII.

Відділ Ветеринарний (Мюнхен): семестри I, III,

2/ Інженерний Факультет.

Відділ Будівельний: семестри I, II, III.

Відділ Хемічно-технологічний: семестри I, II, III.

3/ Економічний Факультет.

Для всіх відділів: семестри I, II, III.

Загально провадилося навчання на трьох факультетах, п'ятьох відділах, 17 семестрах; протягом зимового півріччя було підготовлено на Інженерному Факультеті відкриття трьох семестрів (I, II, III) Фармацевтичного Відділу (Мюнхен), та I сем. Електротехнічного Відділу. З початком весняного семестру 1947 р., мають розпочати заняття на 20-21 семестрах і мають стати до дипломних і докторських іспитів 25-30 осіб.

С т у д е н т с т в о .

Стан числа студентів на день 22 березня 1947 р. був наступний:

I. На Агрономічно-Лісовому Факультеті	- 216
II. На Інженерному Факультеті	- 86
III. На Економічному Факультеті	- 61

Всього студентів 365

Дипломанти та доктранти 25

Р а з о м 390

З цього числа студіювали :

в Регенсбурзі	321
в Мюнхені	69

390

Протягом кінця березня - квітня вписалося нових 200 студентів і на літньому семестрі число студентів сягне приблизно 600 осіб.

Інженери-абсолюенти УТГІ. Протягом зимового семестра склали публічні дипломні іспити та публічно захистили дипломні праці на Агрономічному піввідділі 29 абсолювентів; їм уділено титул державного інженера-агронома. На Економічному Факультеті один дипломований інженер-економіст склав докторський іспит, захистив докторську дисертацію і досягнув ступінь доктора економічних наук. На Ветеринар-

ному відділі подано одну докторську дисертацію.

Педагогічний персонал УТГІ (на 22.III.1947р.).

Всього педагогічного персоналу Авдиторного Навчання на 22.III.1947 (активно і у відпустці) числилося на всіх Факультетах 144 особи, з того: професорів - 44, доцентів - 28, лекторів 50, асистентів - 22.

В зимовому семестрі працювало:

	Агрон.-Ліс.Фак.			Інженер.Фак.			Економ.Фак.			Разом
	Фак. з інш. раз. фак.			фак. з інш. раз. фак			Фак. з інш. раз фак			
Професорів	16	5	21	11	-	11	11	-	11	43
Доцентів	12	1	13	6	-	6	6	-	6	25
Лекторів	11	5	16	17	-	17	8	-	8	41
Асистентів	13	-	13	4	-	4	-	-	-	17
Р а з о м	52	11	74	38	-	38	25	-	25	126

Години викладів і вправ.

За зимовий семестр 1946/47 було всього відбуто годин викладів та вправ:

	Проф.	Доц.	Лек.	Разом
I. На Агрономічно-Лісовому Фак.:	1469	984	1246	3699
II. На Інженерному Факультеті:	723	318	1158	2199
III. На Економічному Факультеті:	390	312	476	1178
Разом годин викладів та вправ	2582	1614	2880	7076

IV. Сектор Позаочного Навчання .

Праця на Позаочному Навчанню є поділена між Деканатами Факультетів та Сектором Позаочного Навчання УТГІ.

Скрипти (підручники) УТГІ висилаються: Архіву-Музею, Високим Українським Школам, восьми органам преси на рецензію, 14-ти Делегатурам УТГІ (як оказові примірники), персоналу і студійникам Позаочного Сектора та персоналу і студійним інших Секторів УТГІ. До дня 22.III.1947 було надруковано 7575 примірників підручників (14 назв). Точні назви і опис підручників УТГІ є поданий в реєстрі, що долучається до цього звіту.

Впис студійників Сектора Позаочного Навчання.

За час від 1.X.1946 до 20.III.1947 експедиція УТГІ обслужила 286 студійників.

За час від 1.X.1946 до 22.III.1947 було перевірено педагогічним персоналом Сектора Позаочного Навчання цілком 762 лекції надіслані студійниками.

Всього Педагогічного персоналу по Сектору Позаочного Навчання в зимовому семестрі 1946/1947 було чинних 16 осіб, з того-професорів-

-7, доцентів 1, лекторів 8. Крім цього педагогічного персоналу, в позаочному навчанні працює також персонал аудиторного сектору.

У Сектор середніх і нижчих фахових шкіл та фахових курсів УТГІ по таборах.

Мережа учбових закладів .

В днях 2-3 листопаду 1946 р. відбувся 3'їзд Директорів та Адміністраторів фахових шкіл і курсів УТГІ. На ту добу мережа фахових шкіл і курсів УТГІ охоплювала 38 закладів (11 шкіл і 27 курсів); на них викладало понад 200 викладачів, а вчилася понад 1200 учнів. Протягом зимового семестра мережа сильно розрослася, як це видно з таких даних (на 20.III.1947 р.):

Фахові середні та нижчі школи.

Факультет	число закладів	Число викладачів	число учнів
1. Агроном.-Лісовий	10	101	327
2. Інженерний	9	91	375
3. Економічний	4	47	159
Разом школи	23	239	861

Фахові курси.

Факультет	число закладів	число викладачів	число слухачів
1. Агроном.-Лісовий	12	40	384
2. Інженерний	21	48	786
3. Економічний	5	27	157
Разом курси	38	115	1327

Фахових Учбових Закладів (шкіл і курсів разом).

Факультет	число закладів	число викладачів	число учнів і слухачів
1. Агроном.-Лісовий	22	141	711
2. Інженерний	30	139	1164
3. Економічний	9	74	316
Разом ціла мережа на 20.III.1947 р.	61	354	2188
Зріст мережі за семестр	+ 23 (160,5%)	+154 (177,0%)	+938 (182,3%)

УІ. Допоміжні установи і заклади УТГІ.

Лябораторії та кабінети.

Хемічну лябораторію влаштовано в трьох кімнатах в місті, в осередку УТГІ, де знаходиться більшість викладових ~~зал~~ УТГІ.

За зимовий семестр відбуто цілком (на двох технічних Факультетах) 336 + 119 - 505 годин хемічних вправ.

Рівнож провадилося вправи в кабінетах: технічного креслення, геодезії та ботаніки. Кабінети фізики і фізичної хемії та фізіології тварин знаходиться в стадії організації.

Бібліотека.

На 20.III.1947 бібліотека УТГІ нараховує 1000 назв з галузів хемії, фізики, агрономії, техніки, економіки та ін. Окремо ведеться відділ журналістики та періодичних видань (преси). Крім того, бібліотека закупила: Велику Совітську Енциклопедію. Бібліотека веде дальшу працю по купівлі книжок. Куплено також: Німецьку Загальну та Торговельну Енциклопедію.

Поліграфічні бази та технічно - друкарське бюро.

Для переведення видавничої чинности УТГІ зорганізовано 5 поліграфічних баз (Байройт, Берхтесгаден, Франкфурт, Гослар, Авгсбург) та Технічно-Друкарське Бюро в Регенсбурзі. В цих осередках провадився друк (цікlostильовим способом) підручників, а в Регенсбурзі крім того виготовлялося друки для канцелярійних потреб.

Бюро інформації.

Основною працею бюро інформації було видавання органу внутрішньої інформації професорів і студентів школи, що виходить місячно під назвою "Вісті УТГІ". За зимовий семестр видано 3 числа. Крім того, вміщується інформативні статті та оголошення в українській пресі.

Матуральні курси при У Т Г І.

На зорганізованих для вільних слухачів УТГІ матуральних курсах склали матуру протягом зимового семестра 1946/47 - 15 осіб, що були потім переведені в дійсні студенти УТГІ.

Товариства, зареєстровані при У Т Г І.

При УТГІ є зареєстровані наступні організації:

1. Товариство Співробітників УТГІ.
2. Агрономічно-Лісове Товариство при УТГІ.
3. Товариство Інженерів Абсолютентів УГА.
4. Українська Студентська Громада при УТГІ.

На день 15 травня 1947 року.

РЕЄСТР ПІДРУЧНИКІВ

які видав або видає Український Технічно-Господарський Інститут
- УТГІ (Сектор Позасочного Навчання) в Регенсбурзі.

Курси Автор та назва курсів
ч.ч. -----

I. Підручники вже перевидані:

1. Проф.М.Добриловський: "Політична Економія", 36 лекцій, 350 стор.; студійна такса - 100 RM., без керівництва студіями - 75 RM.
2. Проф.Л.Бич: "Загальна наука права", 15 лек., 188 стор.; студ. такса - 75 RM., без кер. студ. - 55 RM.
3. Проф.Б.Мартос: "Теорія кооперації", 18 лекцій, 165 стор., ст. такса 35 RM., без кер. студ. - 20 RM.
7. Доц.П.Вуків: "Англійська мова" 22 лекції, 419 стор., ст. такса 100 RM., без кер. студ. 75 RM.
12. Проф.А.Яковлів: "Цивільне право", 18 лекцій, 163 стор. студ. такса 40 RM.
27. Проф.А.Яковлів: "Торговельне право", 24 лекції, 217 стор., студ. такса 75 RM., без керів. 55 RM.
61. Доц.О.Бочковський: "Основи журналізму" (нарис теорії журналістики), част. I., 11 лекцій, 100 стор.; ст. такса (разом з ч. 66) 90 RM., без кер. 70 RM.
62. Лектор А.Животко: "Нарис історії української преси", - 2-е видання; 15 лекцій, 210 стор., ст. такса 75 RM., без керівництва 55 RM.
66. Проф.С.Сірополко: "Основи журналізму" частина II., 11 лекцій, 57 стор.; ст. такса (разом з ч. 61) - 90 RM., без керівництва 70 RM.
81. Проф.М.Славінський: "Історія України", 20 лекцій, 218 стор.; ст. такса 50 RM., без керівн. 30 RM.
84. Проф.Д.Антонович: "Українська Культура", 30 лекцій, 370 стор., студ. такса 80 RM., без керівництва студіями 50 RM.
85. Проф.Л.Білецький: "Історія української літератури" ч. I. "Народня словесна творчість", 10 лекцій, 117 стор.; ст. такса 25 RM., без керівн. студіями 15 RM.
87. Доц.О.Бочковський: "Націологія", 18 лекцій, 234 стор., студ. такса - 45 RM., без керівн. студ. - 30 RM.
90. Проф.Я.Неврілі: "Граматика української мови", 20 лекцій, 106 стор., студ. такса 35 RM., без керівництва студіями 15 RM.
105. Проф., учений агроном В.Чередиїв: "Ботаніка, ч. I. Анатомія рослин", 14 лекцій, 120 сторінок, 92 рисунки; студ. такса 50 RM., без керів. 35 RM.
106. Доц.Др.І.Мазепа: "Ботаніка" - Морфологія рослин. 12 лекцій, 111 стор., 115 рис., покажчик україн. назв рослин; студ. такса 45 RM., без керівн. 30 RM.
110. Проф.Б.Іваницький: "Дендрологія" ч. I. (Шпилькові породи), 100 стор., альбом малюнків; ст. такса 65 RM., без керів. 50 RM.

113. Проф.др.С.Танкварі та проф.др.М.Гайдак: "Американське промислове пасічництво", 10 лекцій, 104 стор., 85 рис.; студ. такса 55 РМ, без керівництва студіями 45 РМ.
116. Лект.інж.А.Гнатовський: "Загальне городництво", 10 лекцій, 80 стор.; студ. такса 40 РМ, без керівн. 30 РМ.
121. Доц.інж.Г.Гордієнко: "Ботаніка" Фізіологія рослин, 114 стор. студ. такса - 35 н.м., без керівн. студ. - 25 н.марок.
123. Лект.В.Гарбер: "Городництво закритого ґрунту", 130 стор., студ такса 40 РМ., без керівництва студіями 25 РМ.
204. Проф.П.Лещенко, інж.П.Василюк: "Практичне миловарство", 11-лек., 112 стор., 28 рис.; студ. такса 45 РМ, без керівництва студіями 35 РМ.
210. Проф.С.Комарецький: "Неорганічна хемія" (для середніх технічних шкіл), 15 лекцій, 160 стор., 38 рисунків; студ. такса 50 РМ, без керівництва студіями 35 РМ.

II. Підручники, що розмножуються на циклостилях.

22. Проф.Л.Бич: "Господарство місцевої самоуправи", 22 лекції, 285 сторінок.
109. Інж.А.Гнатовський, лект.Т.Цебро-Дубровський, лект.уч.агрон. Й.Мельник, доц.інж.М.Боровський: "Садівництво овочеве та ягідне", 20 лекцій, 288 сторінок, 187 рисунків.

III. Підручники набиті на матрицях.

6. Проф.Я.Моралевич: "Комерційна арифметика", 15 лекцій, 152 ст.
26. Проф.Я.Моралевич: "Контокоренти", 8 лекцій, 107 сторінок.
88. Проф.В.Садовський: "Економічна географія Українських Земель", 11 лекцій, 86 сторінок.

IV. Підручники, що друкуються на машинках.

14. Проф.В.Старосольський: "Державне право".
25. Проф.М.Добриловський: "Основи фінансової науки", 35 лекцій, буде 350 сторінок.
31. Проф.Я.Моралевич: "Калькуляція фабрична, торговельна і банківська", 13 лекцій, буде 185 сторінок.
33. Проф.Б.Мартос: "Організація й ведення зібрань", 6 лекцій, 46 стор.
39. Др.Д.Н.Сінгалевиц-Мазєпова: "Соціальна гігієна", 12 лекцій, 148 сторінок.
64. Доц.О.Бочковський: "Структура часопису", 3 лекції, буде 37 ст.
123. Проф.В.Панасенко: "Сільсько-господарська фітопатологія" - 100 стор.
208. Проф.Інж.Л.Фролов: "Технологія палива", 8 лек., 80 ст., 34 рис.
209. Проф.Інж.Л.Фролов: "Хемічна технологія води", 6 лек., 66 стор., 20 рис.
217. Інж.О.Черняхівський: "Алгебра", 18 лекцій, 122 стор.

У. Підручники, що перередаговуються.

4. Проф. Л. Шрамченко: "Основи теорії статистики", 25 лекцій, буде біля 300 сторінок.
- 7а. Англійсько-Український словник.
8. Лект. О. Безпалко: "Німецька мова", 42 лекції.
9. Лект. М. Славінська: "Французька мова", 42 лекц., 305 стор.
18. Проф. інж. Р. Димінський: "Загальна Торговельна Кореспонденція", 12 лекцій, понад 100 сторінок.
21. Проф. А. Яковлів: "Цивільний процес", 7 лекцій, 70 стор.
82. Доц. др. М. Дольницький: "Фізична географія України", 14 лекц., біля 150 сторінок.
- 103 а. Проф. Др. І. Драбатий: "Анатомія бджоли".
- 103 б. Проф. Др. І. Драбатий: "Біологія бджоли".
- 103 в. Доц. інж. М. Боровський: "Нектародайні рослини".
126. Проф. Др. Боженко Б.: "Виноградарство".
130. Проф. Др. О. Архимович: "Бавовна".
131. Проф. В. Панасенко: "Лісова фітопатологія".
163. Проф. Др. Е. Храпливий: "Хліборобський Вишкіл Молоді".
206. Лект. Г. Шиянів: "Автомобіль", 10 лекцій, понад 120 сторінок.
213. Доц. інж. О. Антипів: "Проекційне креслення", 11 лекц. біля 100 ст.
218. Проф. С. Комарецький: "Органічна хемія", 15 лекцій, біля 150 стор.
228. Инж. Леськів: "Гарбарство".
229. Инж. Гр. Божок: "Виноробство".

УІ. Підручники, що пишуться (складаються).

40. Лект. інж. Ю. Нецадименко: "Спеціальна торговельна кореспонденція".
41. Инж. Ю. Пирогів: "Техніка банкової справи".
67. Лект. інж. С. Довгаль: "Організація редакції", 10 аркушів.
68. Доц. С. Ріпецький: "Історія політичних ідей", 15 аркушів.
86. Доц. П. Феденко: "Громадські рухи в Україні", 15 аркушів.
88. Проф. інж. Р. Димінський: "Господарство України".
103. Инж. Р. Левцький: "Техніка пасічництва".
128. Проф. В. Доманицький: "Вступ до агрономічних студій", 16 лекцій.
124. Лект. В. Гарбер: "Городництво в закритому ґрунті, — спеціальна частина — Городні рослини".
125. Лект. В. Гарбер: "Городництво в закритому ґрунті — декоративні рослини".
127. Доц. Ю. Гюбнер: "Спеціальне городництво".

- 130. Доц. Д. Гюбнер: "Консервація садовини й городини".
- 131. Лект. інж. Ю. Гончаренко: "Ботаніка – систематика рослин".
- 132. Доц. Інж. А. Романенко: "Угноєння ґрунтів".
- 220. Проф. Г. Лукянченко: "Неорганічна хемія".
- 222. Доц. П. Шулежко: "Будівельна механіка".
- 221. Проф. Бучковський: "Фізична хемія".
- 224. Лект. Баранів: "Загальне машинознавство".
- 223. Лект. др. В. Білинський: "Фізика".
- 225. Інж. Ю. Юрченко: "Основи та фундаменти".
- 226. Лект. інж. В. Абрамович: "Геодезія".
- 227. Лект. Грінь: "Аналітична геометрія".

При вписі на будь-який курс чи предмет ^{ще}вплачується 20 РМ.

При вписі на декілька циклів, курсів чи предметів, вписове платиться лише один раз. Набувати підручники без керівництва студіями мають право члени персоналу УТГІ, його шкіл та курсів, студенти, студійники та учні всіх секторів, шкіл та курсів, студенти, студійники та учні всіх секторів, шкіл та курсів УТГІ. За колективного впису членів студійного гуртка або слухачів аудиторних курсів – щонайменше 10 вписів на той самий цикл, курс чи предмет одночасно – 20 % знижки зо студійних такс.

Інформації, проспекти та бланки для впису – жадайте від найближчої Делегатури УТГІ, або безпосередньо від Сектора Позаочного Навчання УТГІ:

Ukrainisches Institut
Regensburg, Ganghofersiedl. P. Heyse 2

- - - o o O o o - - -

Док. Інж. Гр. Денисенко.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО - ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ,
ЯК СПАДКОЄМЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ.

(Короткий нарис з історії повстання УТГІ)

Кожна ідея народжується й формується за певних обставин, а реалізується за певних передумов. Отже не було випадком, що ідея Української Національної Політехніки в добі кінця першого етапу наших визвольно-державних змагань і реалізувалась за сприятливих обставин на еміграції в Чехословаччині. Заснування Академії було здійсненням продуманого плану, який впливав з визвольної програми українського народу, а саме - в частині великих культурно-національних завдань української еміграції. Українська Господарська Академія була не тільки високою політехнічною школою, яка ставила собі за завдання підготовляти кадри кваліфікованих українських фахівців в царині економіки й техніки, але була також і одним з головних осередків, що репрезентував перед зовнішнім світом українську культуру і науку.

По десятиох роках педагогічної і наукової чинности Академії повстала проблема дальшого її існування в зв'язку з припиненням матеріальної допомоги з боку чехословацького уряду. Причини припинення цієї допомоги не лежали лише в площині фінансових труднощів Чехо-Словацької Республіки, але і в площині зовнішніх політичних впливів ворожих нам чинників. Але які б ці причини не були, треба було рахуватися з фактом неминучого перебрання фінансування Академії власними українськими засобами. Ініціативу в цій справі виявляє сама професура Академії і разом з громадськими чинниками української еміграції в ЧСР створює Товариство Прихильників Української Господарської Академії (ТПУГА), яке ставить своїм єдиним завданням - мобілізувати кошти серед української суспільности для фінансування Академії.

Ще в 1931 році, 16 травня, на 100-му засіданні Професорської Ради Академії, підноситься думка про створення згаданого Т-ва і ухвала Професорської Ради про необхідність продовження діяльности Академії на власні, українські, кошти була стимулом і підставою для розгорнення чинности ТПУГА. Восени 1931 року Т-во вже оформилось з місцем осідку в Празі і розпочало переводити збіркові акції серед своїх членів. Фінансовий план Товариства базувався на річних внесках членів по 10 доларів (рівних 330 кор. чes.) та масових дрібних пожертвах на "Фонд Української Політехніки".

Для утримання самої Академії, професури і незаможного студентства чехословацька влада в період найбільшого розвитку Академії (700 студентів і понад 100 професорів) в роках 1926-28 дала річно біля 100.000 доларів або, в чеській валюті, понад 3 міліони корон.

Отже, виходячи з нормального існування школи, Т-во ставило собі за завдання досягнути в своїх збірках річно максимальної згаданої суми-100.000 доларів. Теоретично беручи, це означало, що треба було мобілізувати 10.000 свідомих, активних і матеріально забезпечених українців в Європі та Америці, які б взяли на себе обов'язок внесками по 10 доларів річно утримувати свою Національну Політехніку.

Не можна заперечувати думку, що в нашій суспільності по цей бік Збруча — на Західних Укр. Землях і на еміграції, в Європі та Америці — не знайшлося в ті часи такої кількості жертвенних людей, які б розуміли вагу і значення існування Академії. Таку кількість жертвенних людей, очевидно, ми мали б. Але в цей час цілий світ огортала страшна господарська криза, яка скрізь і всюди руйнувала матеріальний добробут українського населення.

Професура Академії і Управа Т-ва Прихильників Академії поставлені були тоді перед дилемою: або відмовитись від думки провадження дальшого існування Академії або шукати інших шляхів для її чинности — перевести педагогічну її роботу на тори позаочного навчання.

Управа та Комітет (Рада) Т-ва Прихильників Академії, зібравши початкові грошові засоби серед своїх членів фундаторів, в грудні 1931 року на своїм засіданні, за участі представника Академії, проректора проф. Л. Бича та членів Управи і К-ту з таких осіб: проф. Б. Матюшенка, проф. С. Гольдмана, доц. О. Бочковського, проф. В. Іваніса, проф. С. Комарецького, доц. Б. Лисянського, лект. В. Сапіцького, д-ра Ю. Добриловського, п. Е. Вирового, інж. Г. Денисенка та інш., обмірковувала можливості фінансування Академії і постановила піднести перед Ректоратом і Сенатом Академії думку про запровадження в Академії високошкільного позаочного навчання, створивши при Академії високу школу позаочних студій. Назву для цієї школи Управа ТПУГА пропонувала таку, яка б відповідала високошкільному характеру і завданням Академії — "Українська Позаочна Політехніка".

Внедовзі, а саме 4 січня 1932 року, в Подебрадах відбулась нарада професури Академії спеціально для обміркування пропозицій ТПУГА в справі заснування Позаочної Політехніки, як дальшої форми шкільно-навчальної чинности Академії. На цій нараді, як пригадує, були присутні такі особи: Ректор Академії проф. Б. Іваницький, проректор проф. Л. Бич, декан економічного факультету проф. М. Добриловський, продекан того ж факультету доц. Л. Шрамченко, декан агрономічного ф-ту проф. В. Чередиїв, продекан того ж ф-ту проф. І. Шереметинський, декан інженерного ф-ту проф. Б. Мартос, проф. С. Гольдельман, лект. В. Приходько, лект. В. Сапіцький, доц. В. Доманицький, доц. І. Мазепа, доц. О. Бочковський, проф. Б. Матюшенко, проф. С. Комарецький, доц. О. Петрів, доц. Я. Моралевич, проф. К. Мацієвич, доц. Е. Голіцинський, лект. інж. Р. Димінський, проф. М. Вікул, доц. О. Михайловський, доц. М. Зайців, лект. д-р О. Безпалко, доц. П. Вуків, лект. Г. Шиянів, лект. В. Мельник, др. інж. В. Кучеренко, лект. інж. Міткович, як також кількох асистентів та автор цих рядків.

Перечисляю ці прізвища, бо на відповідальності учасників цієї наради лежала доля Академії і майбутнього Інституту — бути чи не бути. Нарада була свого роду підготовкою угодного рішення думки для вирішення потім цього питання офіційно на засіданні Професорської Ради. На нараді виявилось велика розбіжність поглядів як на саму справу позаочного навчання, так і на можливості утримання в тих тяжких умовах Академії в формі Позаочної Політехніки.

І не дивно. Справа була цілком нова. Вимагала вона упертого пропагування серед нашої суспільності як методи позаочного навчання, так самої ідеї утримання високої політехнічної Школи власними українськими коштами. Відповідальність за успіх чи не-успіх справи вимагала критичного і обережного підходу до масштабів і форм реалізації ідеї Позаочної Політехніки. Більша національна рація диктувала за всяку ціну не втратити того, що здобуто впродовж десятилітнього існування Академії. Академічно-історична традиція, придбаний педагогічний досвід, наукові здобутки, зв'язки з культурно-науковим зовнішнім світом, завойовані позиції й признання в

українській суспільності - все це мусіло бути передано такому спадкоємцеві, який би гідно репрезентував Академію і зберігав та продовжував її традиції, здобутки і досвід. Поважна академічна дискусія над цими проблемами дала у висліді наради більш-менш угодностайненій ^{позитивний} погляд на неминучість ^{переходу} Академії на нову форму навчальної діяльності і під новою назвою - Української Позаочної Політехніки при Академії, полишаючи незмінно всю організаційну високшкільну структуру і розподіл на факультети та виконуючи всю роботу попереднім шкільно-адміністративним апаратом зі старим **складом** професорських сил.

Треба сказати, що, вирішуючи проблему дальшого існування Академії і продовження її праці в нових формах, професура Академії зовсім не виходила з мотивів власної екзистенції і свого матеріального забезпечення. Це забезпечення кожному індивідуально було на випадок ліквідації загарантоване Чехо-Словацьким урядом у формі невеликої, рівної екзистенс-мінімуму, грошової щомісячної допомоги, незалежно від того чи хто з педагогічного персоналу буде працювати далі на педагогічним полі чи ні.

Устійнений погляд на згаданій нараді про продовження чинності Академії в новій формі знайшов повне підтвердження пізніших ухвалах цілої Професорської Ради. Що ж до самої назви, то назву Школи довелось змінити на вимогу чехословацького міністерства Хліборобства, яке спротивилось проти назви "Українська Позаочна Політехніка". Замість цієї назви Управа ТПУГА подала Ректорату й Сенату Академії проект нової назви - Український Технічно-Господарський Інститут (УТГІ). Цю назву Сенат і Професорська Рада Академії увела в статут УТГІ, поданий на затвердження Чехословацькому Міністерству Хліборобства, на фінансуванні якого до того часу була Академія. Згадане міністерство поставило вимогу Академії, що статут УТГІ буде лише тоді прийнятий до відома, коли Т-во Прихильників Академії на підставі окремих умов між Академією і Т-вом буде виступати фактично і формально фінансовим гарантом для УТГІ. Ця умова була зреалізована і Міністерство Хліборобства дня 12 листопада 1932 року статут УТГІ схвалило з тим, що Академія цілим своїм шкільно-адміністративним апаратом і професорським складом буде провадити навчальну роботу в УТГІ. По ліквідації Академії у грудні 1935 року, всі права Академії щодо справ керування навчальною діяльністю УТГІ те саме Міністерство Хліборобства своїм декретом передало наперед зорганізований на основі окремого затвердженого статуту Спілці Професорів Української Господарської Академії (СПУГА). Договірні умови між Академією і Т-вом Прихильників УГА в справах фінансування УТГІ перейшли на взаємовідносини між СПУГА і ТПУГА, бо Спілка Професорів УГА була зорганізована з виключною метою перебрання керування справами УТГІ по ліквідації Академії, внутрішня ж організаційна структура СПУГА була побудована по схемі організації самої Академії.

Такий був формальний шлях організації УТГІ і такі були причини його повстання, як нової форми продовження діяльності Академії. Переймаючи всю шкільно-організаційну систему Академії, систему трьох факультетів, які в статуті були названі відділами, а саме: економічно-кооперативного, агрономічного і технологічного, УТГІ ще в жовтні 1932 р. оголосив впис студійників на всі три факультети чи відділи.

Найбільше заінтересовання виявила до позаочних студій наша краєва молодь і то головним чином з Галичини. Найбільше вписалось на економічно-кооперативний відділ (на перший семестр біля 80 осіб), значно менше - на агрономічний відділ (щось біля 20) і дуже мало на технологічний відділ. В залежності від числа зголошених кандидатів

вирішено було в першу чергу відкрити навчання на економічно-кооперативному далі на агрономічному, а щодо технологічного відділу, то його відкриття відкладено до часу, доки не набереться належна кількість кандидатів в студійники цього відділу. Тимчасом при цьому відділі були відкриті практичні курси з поодиноких предметів.

Студійники всіх високошкільних відділів поділялись на дві категорії: студенти - з закінченою повною середньою освітою і курсанти - з неповною або незакінченою середньою освітою.

Перший рік на студії двох семестрів вступило на обидва згадані відділи - економічний і агрономічний - біля 130 осіб. Спроба першого року показала, що економічно-кооперативний відділ має підстави для свого дальшого розвитку, а агрономічний відділ через брак достатньої кількості студентів треба було також згорнути і відкрити при відділі позаочні фахові школи та курси з поодиноких предметів. З шкільного академічного 1933 - 1934 року і аж до 1945 року в УТГІ фактично провадилось позаочне навчання лише на одному високошкільному відділі - економічно-кооперативному. Інші два відділи чи факультети були згорнуті і чекали на своє розгорнення вже в системі аудиторного навчання, аж до листопада 1945 року в Регенсбурзі, провадячи 15-років перед тим лише позаочні фахові курси та школи при тих відділах. 1935 - 36 акад. року при агрономічному відділі були відкриті позаочні Високі Курси Громадської Агрономії для поповнення знань з ділянки громадської агрономії інженерів агрономів, що не студіювали цієї дисципліни в чужих високих школах. В тім же році при хеміко-технологічному відділі був відкритий позаочний двохрічний Технікум Сільсько-Господарської Промисловости, як середня фахова школа.

В іншому напрямку пішов розвиток економічного-кооперативного факультету. Помимо позаочного навчання на самому позаочному факультеті, в недовзі виявилась практична потреба розпочати при факультеті навчання в інших ділянках, які, ніби, на перший погляд, не мусіли б належати до компетенції УТГІ і економічного факультету зокрема. Але це тільки на перший погляд і то для стороннього спостерігача.

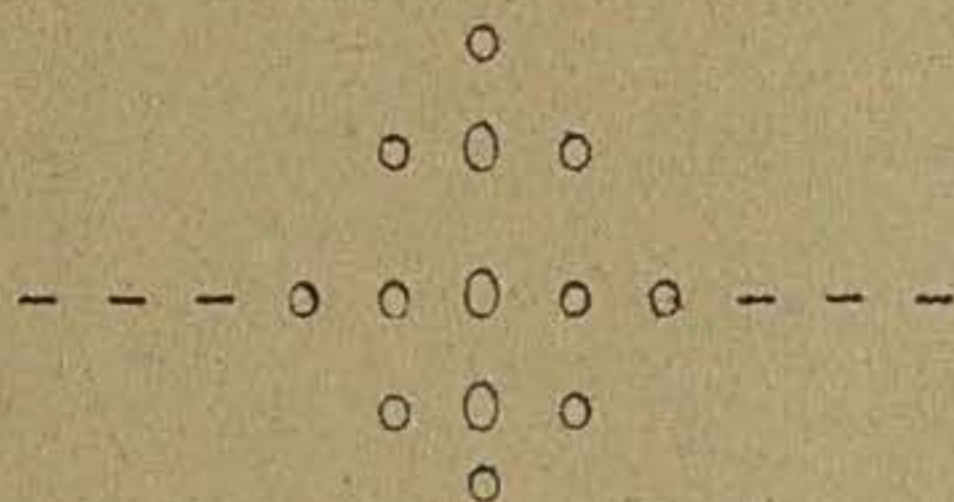
При економічному факультеті були організовані спочатку двох семестрові курси українознавства (в 1933 році), потім, 1936 році, три семестрова Висока Школа Політичних (Державних) Наук (ВШДН), двох-семестрові курси журналістики і семестрові курси бухгалтерії (книговедення). Дирекція Інституту (керівним органом, за статутом УТГІ, була Дирекція) і керівництво економічного факультету виходило з основних освітніх завдань факультету, а саме - підготовки українських фахівців на полі суспільно-економічної та громадської праці. Отже до підготовки в цих ділянках праці належить опанування дисциплін не тільки з галузі економіки і права, але і українознавчих предметів та журналістики. Підготовка фахових сил на економічному факультеті пішла по двох напрямках: 1) виховання фахівців економістів з практичним знанням комерційної техніки чи керування самоврядними підприємствами чи установами і 2) виховання громадських діячів на полі національно-суспільного життя та державної роботи. Цим завданням відповідають навчальні програми високошкільних студій на Економічному факультеті та Високій Школі Державних Наук при факультеті. Курси журналістики і курси українознавства є складовою частиною Високої Школи Державних Наук.

Ніж іншим, треба згадати, що курси українознавства при економічному факультеті повстали на пропозицію нашого відомого громадського діяча в Канаді, едмонтонського адвоката п. Лазаровича в час його приїзду до Подєбрад в ЧСР в 1933 році. Ці курси призначались в першу чергу для українських учителів в Канаді. Однак, з цих курсів скористало потім багато нашої молоді в краю та на еміграції в Європі.

За цілий час існування УТГІ в Подєбрадах вписалось на позаочні студії всіх факультетів, шкіл, курсів та окремих предметів 8.020 осіб (кожда особа мала своє персональне число). З того на високошкільні студії: 1) економічно-кооперативний відділ, 2) Високу Школу Державних Наук та 3) Високі Курси Громадської Агрономії понад 1.000 осіб. Для своїх студійників Інститут видав спеціально притосованих 76 підручників (скриптів). Іспити студійники складали майже всі позаочно, в писаній формі, бо ані фактично ані формально вони не могли набути можливості для свого приїзду до Подєбрад на усні іспити.

Існування Інституту опиралось на трьох чинниках: перше-професурі, друге-громадських силах, зорганізованих в Товаристві Прихильників Академії (Українські організації і окремі особи - громадські діячі) і третє-студійниках школи. Ці три чинники разом і кождий зокрема, вклали свою цеглину в будову школи і по п'ятнадцяти роках довели її до розгорнення в повну Політехніку, а цим самим і поновлення чинности Української Господарської Академії, але зі значним розширенням теперішнього обсягу її педагогічно-виховної роботи.

Вступаючи в друге чвертьстоліття свого існування, УГА-УТГІ мусить і далі спиратись на жертвенну співпрацю цих трьох чинників, які єдино можуть забезпечити дальший розвиток своєї Національної Політехніки.

Першою умовою в житті є зосередження енергії, а найгіршим лихом - розпорошення своїх сил .

Е м е р с о н .

Чим довше я живу, тим більше переконаюсь, що різниця між одним чоловіком і другим , між кволим і сильним , великим і незначним - полягає в енергії , в непохитній постанові , в одній ясно зазначеній цілі , що знає лише смерть або перемсгу .

Б і к с т о н .

ЮВІЛЕЙ У Г А - У Т Г І Й УКРАЇНСЬКІ МИСТЦІ .

З нагоди 25-ліття нашої Школи, Ювілейний Комітет ухвалив виготовити металову ювілейну відзнаку та видати ювілейні про-пам'ятні марки, при чім, бажаючи, щоби ці речі мали належну мистецьку вартість, перевів закритий конкурс, звернувшись до наших відомих українських мистців.

З числа предложених проєктів Юрі ухвалило такі нагороди:
За відзнаку:

Перша нагорода - Проф. Микола Бутович ;

Друга нагорода - Проф. Петро Холодний (молодший) ;

Третя нагорода - Проф. Михайло Михалевич.

За ювілейні марки:

Перша нагорода - Проф. Петро Холодний (мол.);

Друга нагорода - Проф. Микола Бутович

і Третя нагорода - Проф. Михайло Михалевич.

Відзнака символізує трикутником три факультети Школи та двома колосками пшениці українське господарство в цілому. Відзнаку виготовлено у розмірі 2 см., з мосажу, срібно оксидовані.

Марки видані в купюрах 1, 2, 3, 5 і 10 Н.М. комплетним блоком і печатками Школи.

Марки у мистецькім оформленні представляють: Київо-Могилянську Академію з гравюри давнього українського мистця Щирського; Замок Короля Юрія з Подебрад, - де містилася Українська Господарська Академія; Громадського діяча Микиту Шаповала - Голову Українського Громадського Комітету в Чехословаччині, на фоні вигляду Прага - Градчани; проф. інж. Івана Шовгенова, - першого Ректора УГА і Місто Регенсбург, з готичною катедрою, як нинішній осідок УТГІ. Марки-кольорові, у форматі 3 1/2 x 4 1/2 ц.м. Ціна блоку 25 Н.М.

Крім того, ювілейне число "Вістей УТГІ" виходить у мистецьки оформленій окладинці, праці нашого знаного маляра - графіка Е. К. О.

Запрошення на Святочну Академію-Концерт прикрашене гравюрою мистця М. Григорієва.

Цими своїми проєктами наші мистці спричинилися до звеличення ювілею нашої Школи та подали видатні зразки української мистецької праці.

Дальше почасмо подання до ювілейних марок У Г А - У Т Г І.

П О Я С Н Е Н Н Я

Д О Д В І Л Е Й Н И Х М А Р О К У Г А - У Т Г І :

- I (3) ХУІІ століття, бурхливе й роковане: Козаччина, Лемельниччина, Руїна, Мазепинщина. На пурпуровім тлі несамовитої доби вирізняється довершено сувора будівля Києво-Могилянської Академії - атенеум для цілого Сходу Європи. " Все йде , все минає..." але діло Петра Могили та Івана Мазепи тривало й перетривало, бо в стінах цієї Школи відбувалася творчість, розрахована не на час, а на віки. Яка чорна вирва ззяла б в історії України без Києво-Могилянської Академії !
- II (10) Вік ХХ. Навали-страшніші і масовіші, ніж після Батия й Полтави. Сатанинські сили нищать й викорінюють навіть рештки всього, що Могилянсько - Мазепинська Академія врятувала й переховала: рештки національної культури. Через криваві бої, еміграцію й табори вірних синів України приходить у 1922 році до відродження Київської Школи: над берегами чеської Лаби в мурах старовинного замку короля Юрія з Подебрад з'являється Українська Господарська Академія, стверджуючи творчими фактами, плідними досягненнями : " а , була й буде !"
- III. (1) Письменник, літературний критик, фундатор і редактор епохового журналу " Українська Хата ", політик палкого темпераменту. Понад усе Українець Єдиної Мети . Ім'я Микити Шаповала назавше зв'язане з відродженням Академії на чужині. Його велика енергія й характеристична українська витривалість доконали цього великого чину: повстання Української Господарської Академії.
- IV. (5) Якщо дух Подебрадської Академії зродився з духа Києво-Могилянської, то душу цієї Академії вдихнув її перший Ректор і один з основоположників, проф. інж. Іван Шовгенів. Незабутній Іван Шовгенів, що для багатьох назавше залишається учителем, являв собою своєрідне поєднання теоретика-вченого і практика інженера. Високе положення у науковім світі й керування величезними гідротехнічними працями б. Російської Імперії не охолодили його горячого серця українського патріота, яке щиро билось для цієї Української Політехніки до його останнього удару...
- V (3) Буревій другої світової війни пориває і заносить Політехніку української еміграції над береги Дунаю, там, де стоїть старославний Регенсбург, колишня погранична Ратісбона римської імперської цивілізації. Місто величної готичної катедрі, найстарших в Європі церков, найживіших пам'яток європейського середньовіччя - стало другим по Подебрадах етапом еміграційної мандрівки Школи. На бруках цього старовинного міста Українці з'являються тут як нащадки тих Русичів, що ще в ХІІ столітті човнами припливали по Дунаю до Ратісбони, мали з нею постійні зв'язки, спомогали своїми засобами будову храму св. Якова й навіть мали тут свою власну факторію... Такі шляхи історії...

У . Т . Г . І .

СЕКТОР ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

УКРАЇНСЬКОГО ТЕХНІЧНО-ГОСПДАРСЬКОГО ІНСТИТУТУ В РЕГЕНСБУРГІ

I. ПРОДОВЖУЄ ВПИСИ СТУДІЙНИКІВ НА :

Курси Журналістики I цикл - студ.такса 440 н.марок.

Цикл Ботаніки - студ.такса 200 н.марок.

II. ВІДЧИНЯЄ ВПИСИ СТУДІЙНИКІВ НА :

Позаочний Економічний Факультет - I семестр - студ.такса 520 н.марок.

Позаочну Високу Школу Державних Наук - I семестр - студ.такса 575 "

Позаочні Курси Українознавства - I цикл - студ.такса 235 н.марок.

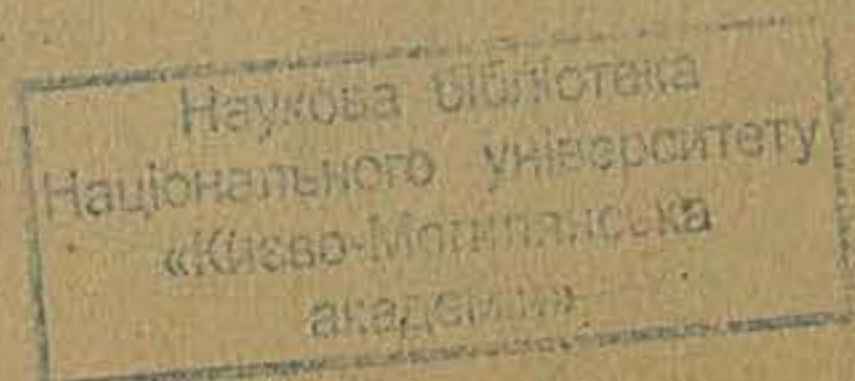
На вищезгадані школи й курси приймаються в студенти - особи з матурою, в курсанти - належно підготовлені до студій.

П о о д и н о к і п р е д м е т и вищезгаданих шкіл і циклів та на такі поодинокі курси: Торговельне Право, Дендрологія (Шпилькові породи), Американське Промислове Пасічництво, Загальне Городництво, Практичне Милосварство - на предмети всі приймаються лише курсантами.

При вписі на будь-який курс чи предмет ще вписового 10 н. марок.; при вписі на декілька курсів вписове платиться лише один раз.

Інформації, проспекти та бланки для впису жадайте від найближчої Делегатури УТГІ, або безпосередньо від Сектору Позаочного Навчання УТГІ:

Ukrainisches Technisch-Wirtschaftliches Institut,
Regensburg, Ganghofer-Siedlung, Paul Heysestr.2.

10.00
Kou. UTG1
KMFEX

26917540

UKMA Library * Book

0563424